2024/3242

23.12.2024 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/3242 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 19 декември 2024 година

за изменение на Регламент (ЕС) 2020/2220 по отношение на специфични мерки по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони за предоставяне на допълнителна помощ на държавите членки, засегнати от природни бедствия

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 43, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([1]),

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ([2]),

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([3]),

като имат предвид, че:

(1) Неотдавнашните природни бедствия в Централна и Източна Европа, както и в Южна Европа, оказаха опустошително въздействие върху населението в селските райони, живеещо и работещо в тези региони. Унищожен е значителен производствен потенциал в селското и горското стопанство, вследствие на което земеделските стопани, горските стопани и предприятията в селските райони в засегнатите от природните бедствия региони са изправени пред значителни загуби на доходи. За да се преодолеят бързо произтичащите от тези природни бедствия уязвимости на продоволствената система на Съюза и на селските общности, е целесъобразно незабавно да се предостави изключително ефективно подпомагане чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), изпълняван в рамките на програмите за развитие на селските райони, и да се осигури по-голяма гъвкавост за съществуващите правила.

(2) В отговор на последиците от природните бедствия, настъпили на или след 1 януари 2024 г., следва да се предвиди нова извънредна и временна мярка (наричана по-нататък „новата мярка“) за справяне с проблемите с ликвидността, които излагат на риск непрекъснатостта на дейностите на земеделските стопани и горските стопани и непрекъснатостта на стопанската дейност на малките и средните предприятия (МСП), занимаващи се с преработката, предлагането на пазара или разработването на селскостопански или горски продукти. Освен това подпомагането за възстановяване на потенциала за селскостопанско производство, предвидено в Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([4]), следва да бъде засилено чрез осигуряване на по-голяма бюджетна гъвкавост по отношение на прага за запазване на равнището на защита, предвиден в член 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/2220 на Европейския парламент и на Съвета ([5]) (наричан по-нататък „прагът за запазване на равнището на защита“).

(3) Тъй като финансирането на новата мярка ще бъде предоставено чрез ЕЗФРСР, по отношение на новата мярка трябва да се прилагат правната рамка, установена за програмния период 2014—2020 г., по-специално специфичните разпоредби на Регламент (ЕС) № 1305/2013 и Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([6]), както и на делегираните актове и актовете за изпълнение, приети съгласно посочените регламенти.

([1]) Становище от 4 декември 2024 г. (все още непубликувано в Официален вестник).
([2]) Становище от 21 ноември 2024 г. (все още непубликувано в Официален вестник).
([3]) Позиция на Европейския парламент от 17 декември 2024 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 18 декември 2024 г.
([4]) Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).
([5]) Регламент (ЕС) 2020/2220 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 г. за определяне на някои преходни разпоредби във връзка с подпомагането от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) през 2021 г. и 2022 г. и за изменение на регламенти (ЕС) № 1305/2013, (ЕС) № 1306/2013 и (ЕС) № 1307/2013 по отношение на ресурсите и на прилагането през 2021 г. и 2022 г. и Регламент (ЕС) № 1308/2013 по отношение на ресурсите и разпределението на това подпомагане за 2021 г. и 2022 г. (ОВ L 437, 28.12.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).
([6]) Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 549, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

(4) Програмният период на ЕЗФРСР беше удължен с Регламент (ЕС) 2020/2220 до 31 декември 2022 г., като изпълнението продължава до 31 декември 2025 г. Регламент (ЕС) 2020/2220 също така предвижда преходни правила, които да се прилагат по време на този период на удължаване. Тъй като ЕЗФРСР понастоящем се намира в този удължен период на прилагане, е целесъобразно да се установят условията за новата мярка и да се предвидят допълнителните възможности за бюджетна гъвкавост по отношение на прага за запазване на равнището на защита чрез изменение на Регламент (ЕС) 2020/2220.

(5) За да се осигури по-голяма бюджетна гъвкавост за преразпределяне на финансирането за новата мярка и съществуващата подмярка за възстановяване на потенциала за селскостопанско производство, като същевременно се продължат планираните инвестиции и действия в областта на предотвратяването и готовността за бедствия, както и адаптирането към изменението на климата, както и за да се смекчи въздействието на все по-честите бедствия, предизвикани от изменението на климата, на държавите членки следва да се разреши да намалят прага за запазване на равнището на защита с максимум 15 процентни пункта, но не под минималния праг от 30 %.

(6) За да се даде възможност на държавите членки да се справят изцяло с последиците от природни бедствия, настъпили на или след 1 януари 2024 г., следва да им се позволи да избират за подпомагане операции, които са физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на заявлението за финансиране по програмата за развитие на селските райони до управляващия орган, при условие че тези операции са в отговор на такива природни бедствия.

(7) Подпомагането по новата мярка, което има за цел да осигури конкурентоспособността на МСП, както и жизнеспособността на земеделските и горските стопани, следва да съсредоточи наличните ресурси върху бенефициерите, които са най-засегнати от природни бедствия, и тези ресурси да се предоставят въз основа на обективни и недискриминационни критерии. Подпомагането следва да се предоставя само на бенефициерите, които са били засегнати от унищожаване в размер на най-малко 30 % от съответното производство или производствен потенциал в резултат на официално признато природно бедствие или мерки, приети в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета ([7]) във връзка с такова природно бедствие.

(8) Поради спешния, временен и изключителен характер на новата мярка и необходимостта от бързо и опростено извършване на съответните плащания, следва да се определи еднократно плащане и крайна дата за прилагането на новата мярка.

(9) С цел да се предостави повече подпомагане за най-засегнатите от природните бедствия земеделски стопани, горски стопани или МСП е целесъобразно да се позволи на държавите членки да адаптират равнището на еднократно платимите суми за някои категории отговарящи на условията бенефициери въз основа на обективни и недискриминационни критерии, като например се установят определени диапазони или широкообхватни категории, отговарящи на условията бенефициери.

(10) При предоставянето на подпомагане за новата мярка държавите членки следва да вземат предвид подпомагането, предоставено по други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или по частни схеми, за да се реагира на въздействието на природни бедствия.

(11) Средствата за новата мярка следва да бъдат програмирани с процент на съфинансиране в размер до 100 %.

(12) За да се гарантира адекватно финансиране за новата мярка, без да се застрашава постигането на други цели на програмите за развитие на селските райони, следва да се определи максимален дял на участието на Съюза за новата мярка.

(13) Подпомагането за възстановяване на производствения потенциал в селското и горското стопанство в отговор на природни бедствия следва да даде приоритет на операциите, основани на принципа „да изграждаме отново, но по-добре“, т.е. на използването на етапите на възстановяване, рехабилитация и реконструкция след бедствие, за да се повиши устойчивостта на селскостопанския и горския сектор чрез интегрирането на мерки за намаляване на риска от бедствия в съответствие с посоченото в Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия за периода 2015—2030 г. на Службата на ООН за намаляване на риска от бедствия, като същевременно се гарантира, че избраните операции представляват най-доброто съотношение между размера на подпомагането и целта за гарантиране на устойчивост при бедствия.

([7]) Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета (ОВ L 317, 23.11.2016 г., стр. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj).

(14) За да се намали административната тежест за засегнатите от природни бедствия бенефициери и държавите членки при признаването на „непреодолима сила“, държавите членки следва да имат възможност да считат целия район за сериозно засегнат от природно бедствие.

(15) За да се гарантират еднакви условия за прилагане на новата мярка чрез програмите за развитие на селските райони в правната рамка на програмния период 2014—2020 г., удължен с Регламент (ЕС) 2020/2220, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези изпълнителни правомощия следва да се отнасят за представянето на новата мярка в програмите за развитие на селските райони, мониторинга и оценката на политиката за развитие на селските райони, представянето на годишните доклади за изпълнението, както и извършването на проверки и налагането на санкции. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([8]).

(16) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно преодоляването и смекчаването на въздействието на природни бедствия върху хранително-вкусовия и горския сектори на Съюза чрез предоставяне на извънредна временна подкрепа чрез ЕЗФРСР, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.

(17) Поради това Регламент (ЕС) 2020/2220 следва да бъде съответно изменен.

(18) Поради опустошителните последици от наблюдаваните понастоящем природни бедствия и неотложната необходимост от преодоляване и смекчаване на тяхното въздействие върху хранително-вкусовия и горския сектори на Съюза, е уместно да се прибегне до изключението от срока от осем седмици, предвидено в член 4 от Протокол № 1 относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз, приложен към ДЕС, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

(19) За да се гарантира безпроблемното изпълнение на новата мярка и по спешност с оглед на належащата необходимост от преодоляването и смекчаването на въздействието на природни бедствия върху хранително-вкусовия и горския сектори на Съюза, настоящият регламент следва да влезе в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Регламент (ЕС) 2020/2220 се изменя, както следва:

1) В член 1, параграф 2 се добавя следната алинея:

„Чрез дерогация от първа алинея, второ изречение от настоящия параграф, когато преразпределят средства към и изразходват средства за мерките, посочени в член 6а от настоящия регламент и в член 18, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1305/2013, държавите членки може да намалят общия дял на участие на ЕЗФРСР, запазен за мерките по член 59, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1305/2013. Това намаление не може да надхвърля сумите по ЕЗФРСР, преразпределени за мерките, посочени в член 6а от настоящия регламент и в член 18, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1305/2013, и не може да надвишава 15 процентни пункта от общия дял на участие на ЕЗФРСР, определен в програмите за развитие на селските райони за мерките по член 59, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1305/2013. За тази цел се взема предвид определеният в програмите за развитие на селските райони общ дял на участие на ЕЗФРСР, планиран към момента на удължаване на срока на подпомаганите от ЕЗФРСР програми до 31 декември 2022 г., в съответствие с параграф 1 от настоящия член. Общият дял, запазен за мерките, посочени в член 59, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1305/2013, не може да бъде по-малък от определения в същия член минимален праг. Същото намаление в процентни пунктове може да се приложи за допълнителните средства, посочени в член 58а, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1305/2013, без да се преразпределят средства за мерките, посочени в член 6а от настоящия регламент и в член 18, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1305/2013.“

([8]) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

2) В член 2 се добавя следният параграф:

„5. Чрез дерогация от член 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 управляващият орган може да избере за подпомагане операции, които са физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на заявление за финансиране до управляващия орган, при условие че тези операции се изпълняват чрез мярката, посочена в член 6а от настоящия регламент, и тази в член 18, параграф 1, буква б) или член 24, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 1305/2013, и при условие че тази операция осигурява отговор на природно бедствие, настъпило на или след 1 януари 2024 г.“

3) Вмъкват се следните членове:

„*Член 6а*

Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани, горските стопани и малките и средните предприятия, които са особено засегнати от природни бедствия

1. Подпомагането съгласно настоящия член осигурява спешна помощ за земеделските стопани, горските стопани и малките и средните предприятия (МСП), които са особено засегнати от природни бедствия, като целта е да се осигури непрекъснатост на стопанската им дейност при спазване на посочените в настоящия член условия.

2. Подпомагането по настоящия член се предоставя, при условие че компетентните публични органи на държавите членки официално признаят настъпването на или след 1 януари 2024 г. на природно бедствие съгласно определението в член 2, параграф 1, буква к) от Регламент (ЕС) № 1305/2013 и че това природно бедствие или мерки, приети в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета (*) за ликвидиране или ограничаване на болест по растенията или нашествие на вредители, са причинили унищожение в размер на най-малко 30 % от съответното производство или производствен потенциал.

3. Подпомагането по настоящия член се предоставя на:

а) земеделски стопани;

б) частни и публични горски стопани и други частноправни и публични субекти и техни асоциации, с изключение на управляваните от държавата гори;

в) МСП, занимаващи се с преработката, предлагането на пазара или разработването на селскостопански продукти, включени в обхвата на приложение I към ДФЕС, или на памук, с изключение на рибни продукти; или

г) МСП, занимаващи се с преработката, мобилизирането и предлагането на пазара на горски продукти.

По отношение на преработката на селскостопански продукти резултатът от производствения процес може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на приложение I към ДФЕС.

4. Държавите членки насочват подпомагането по настоящия член към най-засегнатите от природни бедствия бенефициери, като определят условията за допустимост въз основа на наличните доказателства.

5. Подпомагането по настоящия член е под формата на еднократно платима сума, платима до 31 декември 2025 г. въз основа на заявления за подпомагане, одобрени от компетентния орган до 30 юни 2025 г. Размерът на плащането може да бъде диференциран по категории бенефициери въз основа на обективни и недискриминационни критерии.

6. Максималният размер на подпомагането по настоящия член не надвишава 42 000 EUR на бенефициер.

7. При предоставянето на подпомагане по настоящия член държавите членки вземат предвид подпомагането, предоставено по линия на други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза или частни схеми за реагиране на последиците от природни бедствия, за да се гарантира добро финансово управление в съответствие с член 33 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета (**), както е приложимо, като същевременно насочват подпомагането към най-засегнатите от природни бедствия бенефициери.

Член 6б

Приложими разпоредби за извънредното временно подпомагане за земеделските стопани, горските стопани и МСП, които са особено засегнати от природни бедствия

1. Извънредното временно подпомагане по член 6а от настоящия регламент се финансира от ЕЗФРСР като мярка по смисъла на член 13 от Регламент (ЕС) № 1305/2013.

2. Максималното участие на ЕЗФРСР за мярката, посочена в член 6а, е 100 %.

3. Подпомагането чрез ЕЗФРСР, предоставено за посочената в член 6а мярка, не може да надвишава 10 % от общото участие на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони за периода 2021—2022 г.

Член 6в

Непреодолима сила

По отношение на изпълнението на Регламент (ЕС) № 1306/2013 за целите на финансирането, управлението и мониторинга на ОСП при признаване на дадени случаи за „непреодолима сила“, както е посочено в член 2, параграф 2 от същия регламент, когато тежко природно бедствие сериозно засегне конкретно определен район, съответната държава членка може да счете целия район за сериозно засегнат от бедствието.

Член 6г

Изпълнителни правомощия на Комисията

1. Комисията може да приема актове за изпълнение за определяне на правила, необходими за изпълнението на мярката, посочена в член 6а, чрез програми за развитие на селските райони съгласно правната рамка, приложима през програмния период 2014—2020 г. и удължена в съответствие с член 1, относно:

а) мониторинга и оценката на политиката за развитие на селските райони;

б) представяне на програмите за развитие на селските райони;

в) представянето на годишните доклади за изпълнението;

г) извършването на проверки и налагането на санкции.

2. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета (***).

Член 6д

Процедура на комитет

1. При упражняването на изпълнителните правомощия, установени в член 6г, параграф 1, букви а), б) и в) от настоящия регламент, Комисията се подпомага от „Комитета за развитие на селските райони“, създаден съгласно член 84 от Регламент (ЕС) № 1305/2013. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При упражняването на изпълнителните правомощия, установени в член 6г, параграф 1, буква г) от настоящия регламент, Комисията се подпомага от „Комитета по земеделските фондове“, създаден съгласно член 103, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета (****). Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

(*) Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета (ОВ L 317, 23.11.2016 г., стр. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj).

(**) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(***) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(****) Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 187, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).“

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 19 декември 2024 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	BÓKA J.